
„Ludowe Pasje” — wystawa czasowa w Wielkopolskim Parku Etnograficznym

Wystawa zorganizowana została w budynku XVIII-wiecznego drewnianego lamusa w zespole dworskim i udostępniona była w sezonie ekspozycyjnym 2012 roku. Wpisując się w program cyklicznych prezentacji dorobku polskiej sztuki ludowej i nieprofesjonalnej, wystawa poświęcona została tym razem kolekcji sztuki ludowej i nieprofesjonalnej Stanisława Pasiciela.

Wieloletni dyrektor Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie prywatnie pasjonuje się tą właśnie twórczością. Pasję swoją wcielił w życie po przejściu na emeryturę, zyskując czas i nową energię. W ciągu niespełna dziesięciu lat, przemierzając kiermasze sztuki ludowej i imprezy folklorystyczne Wielkopolski, Kaszub i Kujaw, odwiedzając domy artystów i ich rodziny, zgromadził własną kolekcję sztuki.

Ubiegłoroczna wystawa w oddziale Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy była pierwszą publiczną prezentacją tego zbioru. Stanisław Pasiciel udostępnił ze swej kolekcji 140 przykładów obejmujących rzeźbę w drewnie, malarstwo na szkle, ceramikę, powstałe przeważnie po 1945 roku. Przypisać je można różnym kategoriom współczesnej twórczości nieprofesjonalnej: folkloryzmowi, pograniczu amatorsko-ludowemu, twórczości amatorskiej, nurtowi *art brut*, a nawet kościelnej rzeźbie warsztatowej. W kolekcji znalazły się również przykłady sztuki z przełomu wieków XVIII i XIX, XIX-wiecznej i z pierwszych dziesięcioleci XX wieku.

Wystawa stanowiła przegląd artystów północnej Wielkopolski, szczególnie okolic Gniezna, pogranicza gnieźnieńsko-pałuckiego oraz Pałuk. Stanisław Pasiciel zdołał pozyskać unikatowej już dziś wartości dzieła artystów starszych generacji (Władysława Adryanowa, Stanisław Zawierucha, Czesław Wętkowski), monitoruje też aktualnie działających artystów (Teodor Kupś, Roman Łuczak, Piotr Woliński, Marian Marczyk, Eugeniusz Izdebski). Na wystawie znalazły się też rzeźby twórców z innych obszarów Wielkopolski — konińskiego i kaliskiego (Zdzisław i Piotr Staszakowie, Tadeusz Flak). Zasięg terytorialny kolekcji wybiega na północ, ku Krajnie (Bronisław Suchy, Józef Walczak), Borom Tucholskim (Marian Kuźmiński, Zygmunt Kędzierski, Włodzimierz Ostoja-Lniski), Kaszubom (Józef Chełmowski), pod Grudziądz i na Żuławy (Waldemar i Halina Styperek, Stani-

sław Suska) — obszary te na wystawie obok rzeźby reprezentuje okazała grupa malarstwa na szkle, ukazując różne odcienie tej dziedziny współczesnej twórczości, reaktywowanej po 1945 roku.

Ekspozycje pokazane zostały w układzie geograficznym i autorskim. Dla przeciwwagi, w osobnym miejscu wyeksponowane zostały przykłady klasycznej, dawnej sztuki ludowej, które Stanisław Pasiciel również udostępnił: rzeźby kapliczkowe z XVIII i XIX wieku, obrazy warsztatowe (częstochofskie) na płótnie, desce i blasze oraz przykłady ozdobnej ceramiki powstałe w warsztacie trzech pokoleń rodziny Neclów w Chmielnie na Kaszubach.

Poświęcona niecodziennej kolekcji wystawa miała też zwrócić uwagę na wartość tkwiącą w pasji zbierackiej będącej sposobem na życie, indywidualnym, alternatywnym wobec praktyki muzealniczej, sposobem realizacji zainteresowań kulturą ludową. Pasja kolekcjonerska, mająca w Polsce zakorzenioną w XIX wieku tradycję i wartość kulturotwórczą, legła u podstaw niejednej muzealnej kolekcji etnograficznej. W wyniku pasji Stanisława Pasiciela powstaje zbiór, który ma szansę zaznaczyć swoje miejsce w dziedzictwie kulturowym regionu wielkopolskiego i nie tylko.